

MAANMAN

MAANMAN
KIEKE PLOOIJ
ROMAN

2015
B R A I N B O O K S
UITGEVERIJ DE BROUWERIJ
MAASSLUIS

In herinnering aan JP,
de schepper van Erik, Sjaum en Sjoem.

Van Kieke Plooijs verscheen eveneens bij De Brouwerij | Brainbooks:
De Brander

© 2015 Kieke Plooijs

Auteursfoto Rob Hilz
Omslagontwerp Linda Hirzmann

B R A I N B O O K S
www.uitgeverijdebrouwerij.nl
ISBN: 978 90 78905 82 0
NUR: 301

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

In de trein kijk ik naar hem, zoals hij daar in de hoek naast mama zit en leest. Zijn wenkbrauwen zijn gefronst naar het boek en een donkere krul valt over zijn voorhoofd. Van hier af kan ik de moedervlek op zijn wang net zien, vlak onder zijn oor. Een grote donderbruine plek die hem anders maakt dan alle andere papa's. Nu lacht hij om iets in het boek. Zijn mondhoeken springen opzij en zijn ogen fonkelen. Dat zegt tante Dora: August zijn ogen fonkelen, als hij lacht.

Jammer dat tante Dora er niet bij kon zijn terwijl het juist feest was vandaag omdat Gropa en Groma 40 jaar getrouwd zijn. De nichtjes aanbidden tante Dora. Omdat ze hoge hakken draagt. Omdat ze de minister van Landbouw kent, die ook katholiek is, omdat ze zoveel reist. Ze aanbidden haar als een Mariabeeld, zegt papa. Maar Tante Dora zou toch ver weg zijn geweest, bij de grote mensen. Ze zou voor Groma de tafel hebben gedekt en de broodjes hebben klaar gezet. Ze zou met de tantes en oom Laurens hebben gepraat. Ze had de nichtjes niet van katoen kunnen geven om hun gewauwel over het heilig vormsel en het vagevuur, waar ik heen ga als ik mazzel heb. En over dat papa niet eens een fatsoenlijke baan heeft op een kantoor. Dat wij armoedzaaiers zijn zonder auto. Nou en? We willen niet eens

een auto. Wij hebben nog benen, zegt mama. Stomme trienen, dat zijn het.

Papa kijkt op. 'Hé Gootje, kijk je het moois er niet af?'

'Nee, pap,' zeg ik. Ik pak het geheimschrift van Veerle en mij uit mama's tas en een Bic-ballpoint die klikt. Dan heb ik ook wat te doen. Maar ik weet niet wat ik schrijven moet. Ik wou dat ik zo schrijven kon als Veerle. Als ik haar verhalen lees, lijkt het net of ik het mee beleef, of ik er bij ben zoals zij dat schrijft. 'Nogal wiertes dat ik dat kan,' zegt ze. 'Mijn vader is journalist. Ik heb het talent van hem geërfd. Jij kan weer goed tekenen, omdat jouw vader kunstenaar is.'

Maar ik kan helemaal niet goed tekenen. Als ik poes Cleo probeer te tekenen, dan lijkt het geen biet. Niet op een poes, en al helemaal niet op Cleo. Dat komt natuurlijk omdat papa ook niet goed tekenen kan. Omdat hij schilderijen maakt die niet lijken. Die er raar uitzien, met vierkante mensen en huizen die omvallen.

Toch is het fijn, zo'n geheimschrift te hebben met Veerle. Dus ik schrijf dat de nichten halfgare kattenkoppen zijn, en dat de broodjes klef waren. Want dat was ook zo.

's Avonds brengt mama me naar bed. Daarna komt papa nog om voor te lezen of een verhaal te vertellen. Mama doet dat niet meer. Ik ben nu tien; ze vindt dat ik zelf wel kan lezen. Ze vouwt mijn kleren en maakt mijn haarlint nat om het op de rand van de wastafel te plakken. Ze loopt voor me uit naar de zolderkamer. Cleo is eerder. Die ligt al op bed te snorren.

Zodra ik onder de dekens lig, komt mama op de rand zitten en strijkt over mijn voorhoofd. Haar hand is zacht van binnen. Hij kriebelt een beetje. Ze heeft rode konen.

Altijd. Ook in de winter, wanneer de rest van haar huid wit is. 'Mama's achterlichten zitten van voren,' zegt papa. Dan puft ze haar lippen, of ze draait haar gezicht weg. Haar ogen zijn lichtgrijs met kleine rimpeltjes in de hoeken. Mama-ogen. Als ze lacht, trekken ze een beetje samen.

'Waar ga je van dromen?' vraagt ze. Ik kriebel met mijn vingers achter Cleo's oor. Hoe kan ik nou weten waar ik straks van ga dromen? Toch vraag ik het: 'Waar zal ik van dromen?'

'Dat het morgen zaterdag is en dat we de stad ingaan.'

'Mag ik een babydoll?'

Ze lacht. 'Misschien.' Ze geeft me een kus op mijn wang. 'Ga maar lekker slapen. Kom, Cleo. Kom-kom!' Cleo wil niet, dus mama pakt haar onder haar arm.

Later komt papa mij nog voorlezen uit *De Baron Von Münchhausen*. Het is een echt papaverhaal, over een rare snuiter die op kanonskogels door de lucht vliegt, en allerlei gekke fratsen uithaalt met zijn paard. Als papa voorleest maakt hij er allemaal gebaren bij. Hij zwaait met zijn armen door de lucht; hij hinnikt, en springt in de rondte. Dan liggen we in een deuk van het lachen. Niemand kan zo lezen als hij. Als het hoofdstuk uit is, komt hij weer op bed zitten. 'Hè, hè,' zegt hij. We puffen en hijgen en giechelen nog een beetje na.

'Zo, en nu braaf slapen.' Hij stopt me in, alsof ik nog een klein kind ben. 'Dag miezelmuis. Mijn allerliefste engeltje.'

'Doe je nog een roffel?'

'Een *Von Münchhausen*-saluut.'

Als hij de kamer uit is, weet ik wat er komen gaat. Het mooiste van de dag. Het begint met de klik van de deur die dicht valt. Daarna stilte. Ik houd mijn adem in tot ik het

eerste gekrabbel van nagels hoor. Beetje bij beetje trommel-
len vingertoppen een ritme dat sneller en sneller gaat. De
hele deur wordt bespeeld. Het zwelt en daalt als een storm.
Harder, hoger, sneller. Tot het bedaart, zachter wordt, en
verdwijnt. Dan is het weer stil. Ik zucht, zo fijn was het.

‘Welterusten,’ fluistert hij nog, en sluipt de trap af. Ik ben
al haast in slaap en kan niet eens meer bidden dat ik niet
naar het vagevuur hoef.

2

Op zondagochtend lig ik nog in bed, als beneden de wc
wordt doorgetrokken en ik mama’s pantoffels over het zeil
hoor sloffen. Ik laat me uit bed glijden en ga de zoldertrap
af. De deur van de badkamer is open. Papa staat zich voor
de spiegel te scheren. Ik ga op de badrand zitten, net als
vroeger. Mama is al thee aan het zetten.

Papa heeft de wasbak vol water laten lopen. Hij doopt zijn
kwast erin en smeert ermee over zijn wangen, zijn kin, zijn
snor. Zorgvuldig zet hij de kwast op zijn kont op het gla-
zen plankje en veegt de staaf scheerzeep langs zijn stoppels.
Weer de kwast, die nu driftig rondjes draait tot het bruist.

In de asbak op de wastafel ligt een sigaret. Papa steekt
hem tussen zijn lippen, trekt eraan en blaast, zodat zijn
witte baard verstopt zit achter een wolk. De zoetige zeep
mengt zich met de scherpe sigarettenrook. Hij pakt het mes
in zijn ene hand en trekt met de wijsvinger en middelvinger
van zijn andere hand zijn huid glad. Het mes schraapt over
de stoppels van zijn oor naar zijn kin. Voorzichtig. Tot er
een rand schuim op ligt die papa eerst eraf moet schudden
in het water. Een baan gladde wang ligt tussen de sneeuw-
hopen. Weer gaat het mes naar zijn gezicht, weer schudt hij
een vlok schuim in het water. Vanaf de badrand kan ik zien
dat er allemaal ijsbergjes drijven in de bak. ‘Alaska,’ zegt

papa, terwijl hij nog een trekje van zijn sigaret neemt.

‘Nou met je oren wiebelen,’ zeg ik. Hij legt zijn sigaret in de asbak en kijkt me scheel aan, terwijl hij zijn tong uit zijn mond laat hangen.

‘Ha-ha,’ zeg ik, omdat ik het flauw vind. Nu kijkt hij ernstig. Hij ziet er koddig uit met die glijbanen over zijn witte schuimwangen. Daarboven zijn ogen die me strak aankijken, en zijn warrige zwarte krullen. Dan gaan zijn oorschelpen bewegen. Ze schuiven langzaam van voor naar achter en weer terug. Ik kijk of zijn wenkbrauwen meebewegen, maar die liggen doodstil.

‘Hoe doe je dat nou? Ik wil dat ook.’ Ik ga op mijn tenen staan, zodat ik in de spiegel kan kijken. Ik trek mijn mondhoeken op. Mijn hele gezicht verkramp, maar mijn oren houden zich koest.

‘Nou, gewoon,’ zegt hij, en nog eens wiebelen zijn oren. Ik kan het niet uitstaan. ‘Kom hier.’ Hij pakt de scheerkwast en zeept mijn gezicht in.

‘Nee, pap! Dat niet!’

‘Jawel,’ zegt hij. ‘Dat hoort erbij.’ Hij pakt het scheermes en tilt mijn kin omhoog met zijn vingers. Hij komt ake-
lig dichtbij. Zijn ogen liggen vlak boven de mijne, het mes zwaait ergens door de lucht.

‘Niet doen!’ schreeuw ik.

‘Kom op, zeg.’ Het mes ligt nu vlak onder mijn oog.

‘Nee!’

‘Oké,’ zegt hij, en laat het mes zakken.

Ik puf. ‘Rotzak.’

‘Ach, miezelmuis. Het was toch maar een grapje.’

Ik haal snotterend mijn neus op. De zeep prikt.

‘We doen het wel zó,’ zegt papa. Hij tekent met zijn vinger

banen op mijn besneeuwde wangen. ‘Kijk, twee huilende sneeuwpoppen.’

Oké, we gaan gek doen. We zien er krankjorum uit. Net of we witte baarden hebben met happen eruit. We trekken scheve bekken, draaien onze ogen in de rondte, en laten onze tong dreigend uit onze mond hangen. Doen wie het gekste is. We lachen ons een kriek. Ik het allerhardst. Papa’s oren doen vlijtig mee. De mijne niet. Totdat papa ze van achteren vastpakt en er mee begint te zwaaien. ‘Kijk! Je kan het!’

‘Dat is vals!’ roep ik. ‘Dat telt niet.’

Mama komt om de hoek kijken. ‘Wat een drukte. Zijn jul-
lie haast klaar? Ik wil ontbijten.’

‘Gootje leidt me af,’ zegt papa.

‘Niet. Jij ging met je oren wiebelen.’

‘Schiet nou maar op,’ zegt mama.